

ҚОНУНЧИЛИК ҲУЖЖАТЛАРИНИ ДАВЛАТ ҲИСОБИГА ОЛИШ

Эргашева Гўзалхон Саидаминовна

Ўзбекистон Республикаси Адлия вазирлиги

Қонунчиликни тизимлаштириш ва тартибга солиш
таъсирини баҳолаш бошқармасининг бош маслаҳатчиси

АННОТАЦИЯ

Мазкур мақолада қонунчилик ҳужжатларини давлат ҳисобига олиш тартиби тўғрисида батафсил маълумот киритилган. Шунингдек, давлат ҳисобига олинган ҳужжатларни сон ва кўрсаткичлари ҳақида ҳам тўхталиб ўтилган.

Калим сўзлар: *қонун ҳужжатларни давлат ҳисобига олиш, норматив-ҳуқуқий ҳужжатларнинг тизимлаштирилган ҳисобини юритиш, норматив-ҳуқуқий ҳужжатларнинг давлат ҳисоби реестри, норматив-ҳуқуқий ҳужжатларнинг электрон шаклдаги реестри, норматив-ҳуқуқий ҳужжатларнинг назорат нусхаларини юритиш*

ABSTRACT

This article provides detailed information on the procedure for state registration of legislation. The number and indicators of state-registered documents were also discussed.

Keywords: *state registration of legislation, systematic accounting of normative legal acts, state register of normative legal acts, electronic register of normative legal acts, control copies of normative legal acts*

КИРИШ

“Норматив-ҳуқуқий ҳужжатлар тўғрисида”ги Қонуннинг 56-моддасига асосан норматив-ҳуқуқий ҳужжатларни давлат ҳисобига олиш норматив-ҳуқуқий ҳужжатларни марказлаштирилган тарзда йиғиш, ҳисобга олиш, уларнинг фондларини яратиш ва назорат ҳолатида сақлаб туришни ҳамда норматив-ҳуқуқий ҳужжатлар ҳақидаги марказлаштирилган ахборотни ўз ичига олади. Норматив-ҳуқуқий ҳужжатларни давлат ҳисобига олишни амалга ошириш тартиби Ўзбекистон Республикаси Адлия вазирлиги томонидан белгиланади.

Ўзбекистон Республикаси Президентининг 2018 йил 13 апрелдаги ПҚ–3666-сон қарори билан тасдиқланган Ўзбекистон Республикаси Адлия

вазирлиги тўғрисидаги Низомга мувофиқ вазирлик ҳуқуқ ижодкорлиги соҳасида ягона давлат сиёсатини юритиш соҳасидаги функцияларидан бири:

Ўзбекистон Республикаси норматив-ҳуқуқий ҳужжатларининг давлат ҳисобини ва қонунчилик ҳужжатларини тизимлаштириш бўйича ишларни амалга оширади;

Ўзбекистон Республикаси норматив-ҳуқуқий ҳужжатларининг назорат нусхаларини юритади, уларнинг банкни (фондини) шакллантиради. Норматив-ҳуқуқий ҳужжатларнинг ҳисобини юритиш Қоидаларида (Ўзбекистон Республикаси Адлия вазирлиги томонидан 2021 йил 19 июнда рўйхатдан ўтказилган, рўйхат рақами 3311) норматив-ҳуқуқий ҳужжатларнинг ҳисобини юритиш тартиби белгиланган.

МУҲОКАМА ВА НАТИЖАЛАР

Қоидаларда белгиланган тартиб «Махфий» белгиси қўйилган норматив-ҳуқуқий ҳужжатларнинг ҳисобини юритишга нисбатан татбиқ этилмайди.

Ушбу Қоидаларда қуйидаги асосий тушунчалардан фойдаланилади:

норматив-ҳуқуқий ҳужжатларни давлат ҳисобига олиш — норматив-ҳуқуқий ҳужжатларни марказлаштирилган тарзда йиғиш, ҳисобга олиш, уларнинг фондларини яратиш ва назорат нусхаларини юритиш ҳамда улар ҳақидаги марказлаштирилган ахборотни шакллантириш;

норматив-ҳуқуқий ҳужжатларнинг тизимлаштирилган ҳисобини юритиш — норматив-ҳуқуқий ҳужжатлар тўғрисидаги маълумотларни электрон шаклдаги реестрга киритиш орқали ҳисобга олиш, матнларини йиғиш ва сақлаб туриш;

норматив-ҳуқуқий ҳужжатларнинг давлат ҳисоби реестри (бундан буён матнда Давлат ҳисоби реестри деб юритилади) — норматив-ҳуқуқий ҳужжатнинг номи, тури, қабул қилган орган, қабул қилиш санаси ва унинг рақами, кучга кириш санаси ва амал қилиш муддати, расмий нашрларда эълон қилиниши тўғрисидаги маълумотлар, ҳужжатга ўзгартириш ва қўшимчалар киритиш ҳамда ўз кучини йўқотганлиги тўғрисидаги, шунингдек, ҳужжатнинг Ўзбекистон Республикаси Қонунчилик тармоқлари умумҳуқуқий классификатори бўйича коди ҳақидаги маълумотлар ифодаланган реестр;

норматив-ҳуқуқий ҳужжатларнинг электрон шаклдаги реестри — давлат органлари томонидан юритиладиган ва уларнинг расмий веб-сайтларида доимий жойлаштириб бориладиган норматив-ҳуқуқий ҳужжатларнинг реквизитлари кўрсатилган ҳолдаги рўйхат;

норматив-ҳуқуқий ҳужжатларнинг назорат нусхаларини юритиш — норматив-ҳуқуқий ҳужжатнинг матнларига уларни қайта кўриб чиқишга асос бўлган (ҳужжатларга ўзгартириш ва қўшимчалар киритиш, шунингдек, уларни ўз кучини йўқотган деб топиш тўғрисидаги) ҳужжатлар ҳақидаги маълумотларни киритиш.

Адлия вазирлиги норматив-ҳуқуқий ҳужжатларнинг назорат нусхаларини юритади, уларнинг банкини (фондини), шунингдек, Ўзбекистон Республикаси норматив-ҳуқуқий ҳужжатларининг электрон фонди — Fond.uz базасини шакллантиради.

Адлия вазирлиги давлат ҳисобига олинган норматив-ҳуқуқий ҳужжатларни фондларга ўз вақтида киритилишини ва мазкур Қоидаларда белгиланган тартибда тегишли ўзгартиришлар киритиш йўли билан уларнинг назорат ҳолатида сақлаб турилишини таъминлайди.

Норматив-ҳуқуқий ҳужжатларнинг электрон шаклдаги назорат нусхалари Адлия вазирлиги ҳузуридаги «Адолат» миллий ҳуқуқий ахборот маркази давлат муассасаси (бундан буён матнда «Адолат» маркази деб юритилади) томонидан «Ўзбекистон Республикаси қонунчилик маълумотлари миллий базаси» (Lex.uz)да юритилади.

Вазирлар Маҳкамасининг 2020 йил 30 октябрдаги 678-сон қарорига кўра, «Адолат» миллий ҳуқуқий ахборот маркази давлат муассасаси асосий вазифалари сифатида Ўзбекистон Республикаси Қонун ҳужжатлари маълумотлари миллий базасини шакллантириш ва юритиш, ундан жисмоний ва юридик шахсларнинг белгиланган тартибда фойдаланишини таъминлаш, шунингдек ушбу миллий базада норматив-ҳуқуқий ҳужжатларнинг расмий нашр этилишини, уларнинг туркумлаштирилган ҳисобини ва назорат нусхаларини электрон шаклда юритилишини таъминлаш белгиланган.

Қоидаларга асосан қуйидаги норматив-ҳуқуқий ҳужжатлар давлат ҳисобига олиш учун Адлия вазирлигига юборилади:

Ўзбекистон Республикасининг қонунлари;

Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлиси палаталарининг қарорлари;

Ўзбекистон Республикаси Президентининг фармонлари, қарорлари;

Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамасининг қарорлари;

вазирликлар, давлат кўмиталари ва идораларнинг норматив-ҳуқуқий ҳужжатлари;

маҳаллий давлат ҳокимияти органларининг норматив-ҳуқуқий ҳужжатлари.

Норматив-ҳуқуқий ҳужжатларни давлат ҳисобига олиш учун уларнинг давлат тилидаги муҳрланган ҳолдаги нусхалари рангли кўринишда электрон почта тизими орқали юборилади, шунингдек, бир вақтнинг ўзида бошқа тилларда ҳам тақдим этилиши мумкин.

Норматив-ҳуқуқий ҳужжатларни давлат ҳисобига олиш Ўзбекистон Республикаси Адлия вазирлиги томонидан “Норматив-ҳуқуқий ҳужжатларнинг давлат ҳисоби ва тарқатилиши” ахборот тизими орқали амалга оширилади.

Тизимга норматив-ҳуқуқий ҳужжатлар тўғрисидаги қуйидаги маълумотлар киритилади:

норматив-ҳуқуқий ҳужжатнинг реестрдаги тартиб рақами;

норматив-ҳуқуқий ҳужжатни реестрга киритиш санаси;

норматив-ҳуқуқий ҳужжатнинг тури;

норматив-ҳуқуқий ҳужжатни қабул қилган орган(лар);

норматив-ҳуқуқий ҳужжатнинг номи;

норматив-ҳуқуқий ҳужжатни қабул қилиш санаси ва унинг рақами (вазирликлар, давлат қўмиталари ва идораларининг норматив-ҳуқуқий ҳужжатлари учун уларнинг Адлия вазирлигида давлат рўйхатига олинган рақами ва санаси);

норматив-ҳуқуқий ҳужжатнинг кучга кириш санаси ва амал қилиш муддати;

норматив-ҳуқуқий ҳужжатнинг расмий нашрларда эълон қилиниши тўғрисидаги маълумотлар;

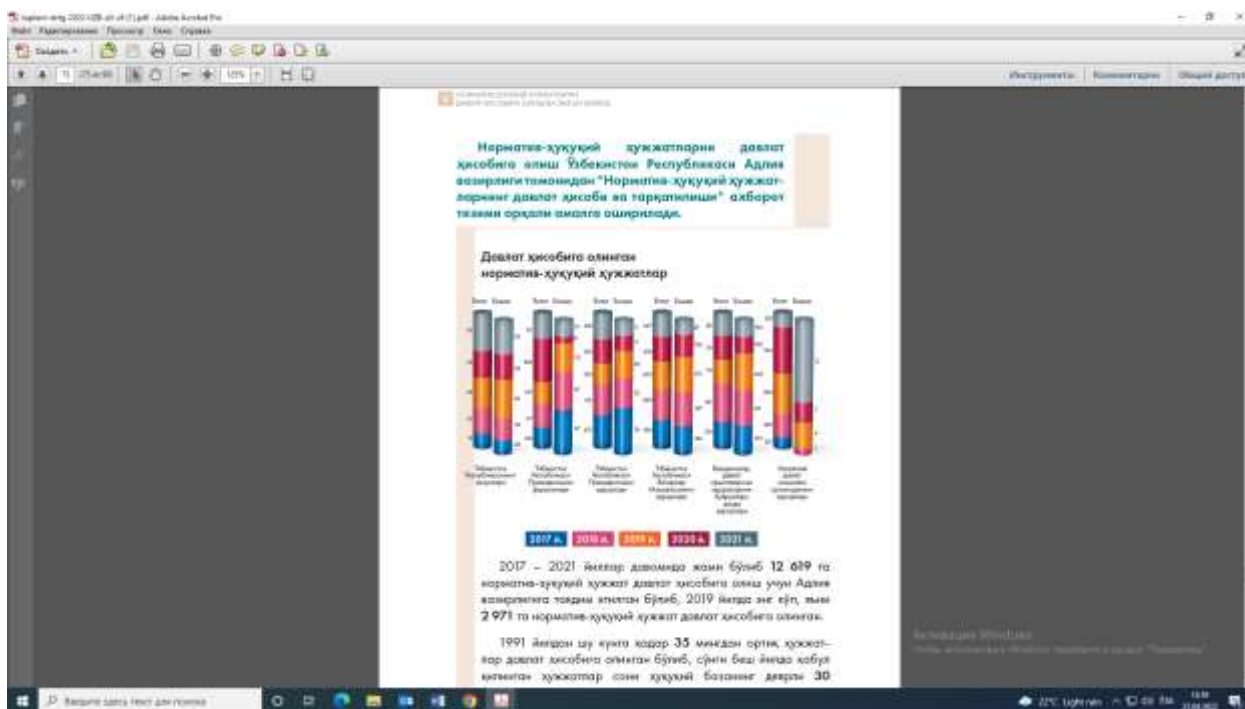
норматив-ҳуқуқий ҳужжатга ўзгартириш ва қўшимчалар киритиш ҳамда ўз кучини йўқотганлиги тўғрисидаги маълумотлар;

норматив-ҳуқуқий ҳужжатнинг Ўзбекистон Республикаси Қонунчилик тармоқлари умумҳуқуқий классификатори бўйича коди;

бошқа маълумотлар (изоҳ).

Давлат ҳисобига олинган норматив-ҳуқуқий ҳужжатларнинг матнлари хронологик тартибда тизимлаштирилади ва махсус йиғмажилдлар ҳамда маълумотларнинг электрон базаларида сақланади.

Тизимнинг аҳамиятли томони шуки, барча турдаги қонунчилик ҳужжатлари Адлия вазирлиги томонидан марказлаштирилган ҳолда давлат рўйхатидан ўтказилади. Бу тартиб ҳужжатларнинг умумий сони бўйича аниқ статистикасини юритиш ҳамда қонунчиликдаги ўзгаришлар динамикасини кузатиш имконини беради.

2017-2021 йиллар давомида жами бўлиб 12 619 та норматив-ҳуқуқий ҳужжат давлат ҳисобига олиш учун Адлия вазирлигига тақдим этилган бўлиб, 2019 йилда энг кўп, яъни 2 971 та норматив-ҳуқуқий ҳужжат давлат ҳисобига олинган.

1991 йилдан шу кунга қадар 35 мингдан ортиқ ҳужжатлар давлат ҳисобига олинган бўлиб, сўнгги беш йилда қабул қилинган ҳужжатлар сони ҳуқуқий базанинг деярли 30 фоизини ташкил этади.

Жорий йилнинг I чорагида Адлия вазирлигига давлат ҳисобига олиш учун тақдим этилган жами **288** та норматив-ҳуқуқий ҳужжат қабул қилинган бўлиб, 2021 йилнинг хос даврига нисбатан 49 тага (жами 239 та) кўпроқдир.

Қабул қилинган ҳужжатларнинг **19** тасини (6%) Қонунлар ташкил қилса, қолган **269** таси (94%) қонуности ҳужжатларига тўғри келади.

ХУЛОСА

Шу билан бирга, Президент ва Ҳукумат ҳужжатларининг аксарият қисми яхлит ҳужжатларни ташкил қилса, Қонун ва идоравий ҳужжатлар асосан ўзгартириш ва қўшимча киритишни назарда тутиб, уларнинг барқарорлигини таъминлашга эътибор қаратишни тақозо этади.

Маълумот учун: 19 та Қонун (4 та яхлит, 15 та ўзгартириш ва қўшимчалар киритиш тўғрисида), 16 та Президент Фармони (13 та яхлит, 3 та ўзгартириш ва қўшимчалар киритиш тўғрисида), 81 та Президент қарори

(78 та яхлит, 3 та ўзгартириш ва қўшимчалар киритиш тўғрисида), 106 та Вазирлар Маҳкамаси қарори (94 та яхлит, 12 та ўзгартириш ва қўшимчалар киритиш тўғрисида), 66 та идоравий ҳужжат (15 та яхлит, 51 та ўзгартириш ва қўшимчалар киритиш тўғрисида).

REFERENCES

1. “Норматив-ҳуқуқий ҳужжатлар тўғрисида”ги Қонун – Қонунчилик маълумотлари миллий базаси, 20.04.2021 й., 03/21/682/0354-сон
2. Ўзбекистон Республикаси Президентининг 2018 йил 13 апрелдаги ПҚ–3666-сон қарори – Қонун ҳужжатлари маълумотлари миллий базаси, 14.04.2018 й., 07/18/3666/1073-сон
3. Вазирлар Маҳкамасининг 2020 йил 30 октябрдаги 678-сон қарори – Қонун ҳужжатлари маълумотлари миллий базаси, 31.10.2020 й., 09/20/678/1442-сон
4. Норматив-ҳуқуқий ҳужжатларнинг ҳисобини юритиш қоидаларини тасдиқлаш тўғрисида (Ўзбекистон Республикаси адлия вазирининг буйруғи, 19.06.2021 йилда рўйхатдан ўтган, рўйхат рақами 3311) – Қонунчилик маълумотлари миллий базаси, 19.06.2021 й., 10/21/3311/0577-сон